

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

**Πρόταση του Προέδρου και Βουλευτών της Κ.Ο. των
«ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ» για την αναθεώρηση διατάξεων του
Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119
του Κανονισμού της Βουλής**

Στην μεταμνημονιακή εποχή, καθώς η Ελλάδα ανακτά σταδιακά ξανά την οικονομική ελευθερία της, πρόταγμα αποτελεί η επαναφορά των Ηθικών Αξιών στην κορυφή της αξιακής πυραμίδας της κοινωνίας μας, αφού οι υπερτιμολογήσεις των δημοσίων έργων και των φαρμάκων, ο αποκλεισμός απλών ανθρώπων των επιχειρήσεων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία και του τραπεζικού δανεισμού προς όφελός προνομιακών συνομιλητών της εξουσίας, όπως και η απένταξη 2,5 εκατ. συνανθρώπων μας από το σύστημα δημόσιας υγείας και ασφάλισης είχαν ξεκάθαρο έρεισμα τη «δύσοση» ηθική απαξία !

Η επίτευξη του εν λόγω στόχου περνά αναγκαία και πρωταρχικά διαμέσου του επαναπροσδιορισμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των συνανθρώπων μας καθώς και κρίσιμων θεσμών της πολιτείας και εν τέλει της κοινωνίας μας με πρόσημο ηθικό και ανθρωποκεντρικό, ώστε η προστασία και η θωράκιση του να καταστεί ανθεκτικότερη ακόμη και σε έκτακτες συνθήκες, όπως αυτές που βιώσαμε κατά τη μνημονιακή εποχή.

Με αυτή την έννοια, ορισμένα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα χρειάζονται εμβάθυνση και πιο συγκεκριμένο περιεχόμενο. Σημαντικοί θεσμοί είναι αναγκαίο να αποκτήσουν περισσότερο δίκαιες και ολιστικές διαστάσεις εξυπηρετώντας καλύτερα τις ανθρώπινες ανάγκες, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να προσδιοριστεί,

έτσι ώστε η προστασία του να εξασφαλίζει τη συνέχεια του ελληνικού κράτους και έθνους, έχοντας κατευθύνσεις ξεκάθαρα ανθρωποκεντρικές!

Στο πλαίσιο αυτών των κατευθυντήριων αρχών και γραμμών, θεωρούμε ότι η αρχόμενη διαδικασία Συνταγματικής Αναθεώρησης πρέπει να προνοήσει δεόντως για την αναθεώρηση των συνταγματικών διατάξεων που αφορούν: στον Τύπο, την Παιδεία, την δημόσια περιουσία,, την έννομη προστασία, την οικογένεια, το περιβάλλον, τη διενέργεια δημοψηφισμάτων, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, την άσκηση εκλογικού δικαιώματος Ελλήνων εκλογέων στο εξωτερικό, τον τρόπο εκπροσώπησης των ομογενών στην Ελληνική Βουλή, τις εν γένει επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στους φορολογούμενους, ασφαλισμένους , τον νόμο περί Ευθύνης Υπουργών και φυσικά τη Δικαιοσύνη.

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ**

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Η Ελλάδα είναι προ των πυλών της τρίτης ουσιαστικής συνταγματικής αναθεώρησης στα χρόνια της μεταπολίτευσης, καθόσον το Ψήφισμα του 2008 ελάχιστα τροποποίησε στο ισχύον Σύνταγμα. Η εκκίνηση της νέας αναθεώρησης γίνεται διαδραμούσης μιας μεταβατικής περιόδου που φιλοδοξεί να καταστεί για το Έθνος «επανέναρξη» επί νέων και ισχυρών βάσεων, όχι μόνο σε οικονομικό-κοινωνικό επίπεδο αλλά κυρίως σε θεσμικό. Και τούτο γιατί η επελθούσα το 2010 οικονομική κρίση δεν ήταν μόνον αποτέλεσμα άστοχων ή και ηθελημένα -προς πολιτική ή άλλη εκμετάλλευση- ακατάλληλων επιλογών, αλλά συνιστούσε κυρίαρχα την κορύφωση της κρίσης ηθικών αξιών και αποτυπωνόταν στην αποδοκιμασία και την απαξίωση των πολιτών προς θεσμούς, όπως την Δικαιοσύνη ή τον κοινοβουλευτισμό και την εν γένει ενασχόληση με την πολιτική. Αυτή η κοινωνική απαξίωση εκφράζει την έλλειψη εμπιστοσύνης προς το κράτος, την εκτελεστική εξουσία, αλλά και την απονομή της δικαιοσύνης, αφού οι πολίτες αισθάνονται ότι, κατά κύριο λόγο, οι κοινοβουλευτικοί τους αντιπρόσωποι, οι βουλευτές και εν γένει οι εκάστοτε εκλεγμένες κυβερνήσεις δεν εξέφραζαν πάντα γνήσια την λαϊκή βούληση, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν ένα ανάλγητο κράτος που λειτουργεί μόνιμως ως «φοροεισπράκτορας» χωρίς να «εισπράττουν» ανταποδοτικότητα σε παροχή υπηρεσιών, σε κρατικές δομές και σε κοινωνική αρωγή. Ως προς δε την Δικαιοσύνη θεωρούν -όχι αδίκως- ότι δεν εφαρμόζεται η έννοια της αξιοκρατίας σε κρατικό ή κυβερνητικό επίπεδο, ενώ η απονομή της έχει για πολλούς «καταστεί» πολυτέλεια και έχει «de facto» καταργηθεί λόγω των υψηλών και κοστοβόρων παραβόλων, τελών και φόρων. Σημειωτέον δε ότι οι πολίτες, ενώ αισθάνονται ότι «κατατρέχονται» από την εφαρμογή του νόμου, παράλληλα έχουν την αίσθηση της ατιμωρησίας για εκείνους τους μέχρι σήμερα κυβερνώντες που είχαν την τύχη του Κράτους στα χέρια τους και οι οποίοι πασιδήλα εκμεταλλεύτηκαν προς ίδιον όφελος την μέγιστη εξουσία που είχαν, λειτουργώντας παράλληλα καταστροφικά για το δημόσιο συμφέρον.

Αν θέλουμε, συνεπώς, να «ανιχνεύσουμε» τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και τις απαιτήσεις του μέλλοντος, τότε η πραγματοποίηση δομικών αλλαγών καθίσταται μονόδρομος. Η ανάγκη των καιρών είναι να γίνουν τομές σε συνταγματικό επίπεδο, ώστε η εκτελεστική εξουσία και η εκάστοτε κυβέρνηση να ελέγχεται καθ' όλη την διάρκεια της διακυβέρνησης, ώστε η λαϊκή κυριαρχία να εκφράζεται όχι μόνον μέσα από τις εθνικές εκλογές κάθε τέλος τετραετίας, αλλά και να εκδηλώνεται άμεσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες λογοδοσίας που ήδη εφαρμόζονται επιτυχώς σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και ώστε η δικαστική εξουσία να «απελευθερωθεί» από τον συσχετισμό με την εκτελεστική εξουσία για να μπορεί να ελέγχει την τελευταία αποτελεσματικά και προς το δημόσιο συμφέρον.

Α' Θεσμική Τομή

Είναι πανθομολογούμενο ότι, μετά την κατάργηση, με την αναθεώρηση του 1986, αρκετών αρμοδιοτήτων του Προέδρου (οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως «υπερεξουσίες»), μοναδικός παράγοντας εκτελεστικής εξουσίας κατέστη επί της ουσίας μόνον ο Πρωθυπουργός και εξ αυτού του λόγου γίνεται έκτοτε αναφορά για «πρωθυπουργοκεντρικό» μοντέλο διακυβέρνησης. Σημειωτέον ότι, οι τότε καταργηθείσες αυξημένες αρμοδιότητες, δεν είχαν ποτέ ενεργοποιηθεί επί της ουσίας και σε μεγάλο βαθμό αποτύπωναν την προσήλωση μεγάλου τμήματος της κοινωνίας που είχε προς «ηγεμονίες» του παρελθόντος. Όμως, με το πέρας του χρόνου το «πρωθυπουργικοκεντρικό» μοντέλο απεδείχθη ότι «εν τοις πράγμασι» κατέστη ανεξέλεγκτο και ο,τι σε κάποιες περιπτώσεις ευρισκόταν σε απόλυτη δυσαρμονία με την λαϊκή κυριαρχία. Είναι αναγκαίο, πλέον, να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός άμεσης αποτύπωσης της λαϊκής βούλησης, ανεξάρτητος ενδεχομένως από τα πολιτικά κόμματα, που θα ασκεί ήπιο αλλά αποτελεσματικό έλεγχο, χωρίς όμως να έχει την δυνατότητα να «ακυρώνει» κυβερνητικές πολιτικές που έχουν την λαϊκή νομιμοποίηση. Προσέτι, ταυτόχρονα θα καθίσταται ο εξισορροπητικός παράγων ως προς κυβερνητικές πολιτικές που ενδεχομένως να παρεκκλίνουν της λαϊκής βούλησης και του δημοσίου συμφέροντος. Φρονούμε ότι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να αναλάβει τον κρίσιμο αυτόν ρόλο, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι θα νομιμοποιείται κατόπιν άμεσης εκλογής από τον Λαό, προτεινόμενος είτε από πολιτικά κόμματα είτε από τμήμα της κοινωνίας. Και τούτο διότι το στοιχείο της ανεξαρτησίας του από την Βουλή μέσω της απευθείας

εκλογής του από τον Λαό, πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσει καταλυτικά για μια αδέσμευτη, αποτελεσματική και ορθολογική άσκηση αρμοδιοτήτων. Οι επιπλέον αρμοδιότητες που του απονέμονται, όπως το δικαίωμα αναπομπής κατ' έτος για σημαντικό νομοσχέδιο προκειμένου να ψηφιστεί από τα τρία πέμπτα (3/5) της Βουλής ή το Διάγγελμα που δικαιούται να απευθύνει ακόμη και κατόπιν αρνήσεως του Πρωθυπουργού ή το αίτημα προς την Βουλή για την διεξαγωγή δημοψηφίσματος, συνιστούν έναν ήπιο ελεγκτικό μηχανισμό υπέρ της προστασίας των συνταγματικών ελευθεριών, αλλά και των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών.

Β' Θεσμική Τομή

Το αίτημα της ορθής απονομής Δικαιοσύνης είναι πιο έντονο από ποτέ, όπως και το αίσθημα ατιμωρησίας εκείνων που καταχράστηκαν την δημόσια εξουσία που τους ανατέθηκε από τον Λαό. Το γεγονός ότι η Δικαιοσύνη δεν μπόρεσε να ανταπεξέλθει των απαιτήσεων δεν ήταν αποτέλεσμα έλλειψης ικανότητας ή ηθικής των Δικαστών, αλλά αποτέλεσμα δομικών προβλημάτων της Δημοκρατίας μας. Και τούτο διότι η Δικαστική Λειτουργία, ο ένας εκ των τριών πυλώνων του πολιτεύματός μας που συνιστά και το «καταφύγιο» του πολίτη για την προστασία των δικαιωμάτων του, δεν θα μπορέσει ποτέ να ελέγξει αποτελεσματικά την Νομοθετική και Εκτελεστική Εξουσία, όσο εξαρτάται από την τελευταία. Έχει καταστεί εθνική ανάγκη να απελευθερωθεί από τα «βαρίδια» ελέγχου και κηδεμόνευσης από την εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία. Ως εκ τούτου, η απεξάρτηση της Δικαιοσύνης, μέσω της εισαγωγής για πρώτη φορά της κληρωτής δημοκρατίας, κατόπιν εκλογών μεταξύ των δικαστικών λειτουργών, φιλοδοξεί να απελευθερώσει την ελεγκτική, πάντα εντός συνταγματικών πλαισίων, λειτουργία των Δικαστών και να ισχυροποιήσει την λειτουργική και προσωπική τους ανεξαρτησία κατά άρθρο 87 του Συντάγματος

Συμπληρωματικά, διευκολύνεται η πρόσβαση στην Δικαιοσύνη για τον πολίτη, θέτοντας προς τον κοινό νομοθέτη όριο για την νομοθετική επιβολή παραβόλων, τελών και φόρων ως προϋπόθεση παραδεκτού. Τέλος, εισάγεται, η έκφραση γνώμης επί των προαγωγών των δικαστικών λειτουργών από τους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους για λόγους που ανάγονται στην ανάγκη ενίσχυσης της δημοκρατικής λειτουργίας της δικαστικής εξουσίας και κοινωνικού ελέγχου της διαδικασίας.

Γ' Θεσμική Τομή

Ο έλεγχος της Εκτελεστικής Εξουσίας και ιδίως της εκάστοτε Κυβέρνησης θα καταστεί αλυσιτελής, εάν δεν αναθεωρηθεί αποτελεσματικά το άρθρο 86 του Συντάγματος. Και τούτο διότι, η σύντομη «παραγραφή» της ισχύουσας 3^{ης} παραγράφου, όπου μόνον η Βουλή ασκεί δίωξη για παράβαση καθηκόντων των Υπουργών έως το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος, είναι δυσανάλογη σε σχέση τόσο με το διακύβευμα της άσκησης δημόσιας εξουσίας, όσο και με την ποινική αντιμετώπιση των πολιτών. Συνεπώς, αναγκαιοί ο δικαστικός έλεγχος των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών απευθείας από την τακτική δικαιοσύνη κατά τις κοινές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τα ποινικά αδικήματα, που τυχόν τελέσουν επ' ευκαιρία των καθηκόντων τους, εφόσον ο Υπουργός ή ο Υφυπουργός εκμεταλλεύεται το δημόσιο αξίωμά του για να προσπορισθεί ίδιο οικονομικό όφελος (πχ δωροληψία). Και τούτο διότι, η Βουλή των Ελλήνων για πολλά χρόνια δεν ανταποκρίθηκε επαρκώς στο πρόταγμα της ορθής απονομής δικαιοσύνης και επέδειξε τουλάχιστον αναιτιολόγητη επιείκεια στα θέματα περί ευθύνης Υπουργών, είτε επί τη βάσει «πολιτικής αλληλεγγύης», είτε επί τη βάσει «ανταλλακτικής πολιτικής». Η ορθή, όμως, απονομή δικαιοσύνης δεν μπορεί να είναι αντικείμενο είτε προσωπικών είτε πολιτικών σκοπιμοτήτων, ούτε και αντικείμενο «προς συναλλαγή», καθόσον συνιστά βασικό και θεμέλιο λίθο της σύγχρονης Δημοκρατίας. Η Ισονομία και η Ισοπολιτεία δεν μπορούν να εφαρμόζονται υπό την αίρεση της διαπραγμάτευσης, ούτε συνάδουν με την θέσπιση ή ερμηνεία κανόνων δικαίου προνομιακή για μια μόνο επιλεγμένη ομάδα πολιτών, ενώ η Ισότητα μεταξύ των πολιτών δεν μπορεί να αποτελεί μονίμως το ανεπίτευκτο ποθούμενο.

Σημειώνουμε ότι, η ανωτέρω ισχύουσα σύντομη «παραγραφή» καθιερώθηκε το πρώτον με την αναθεώρηση του 2001.

Δ' Θεσμική Τομή

Η δυνατότητα να εκφράζεται η Λαϊκή Κυριαρχία άμεσα και σε επιμέρους θέματα έχει καταστεί πλέον πασίδηλη. Στο πλαίσιο αυτό, για πρώτη φορά εισάγεται η έννοια του «Λαϊκού» Δημοψηφίσματος είτε για κρίσιμο εθνικό θέμα είτε για ψηφισθέν νομοσχέδιο είτε για κοινωνικό ζήτημα, ενώ προσδιορίζεται σαφώς πλέον πότε το αποτέλεσμα δεσμεύει την

Νομοθετική Εξουσία. Η τομή αυτή εισάγει νέα στοιχεία συμμετοχικής Δημοκρατίας που μπορεί να εκφραστεί μέσα από τις νέες τεχνολογίες, ισχυροποιεί την διασύνδεση Κράτους-πολίτη και συνιστά δικλείδα ασφαλείας απέναντι σε νομοθετικές αυθαιρεσίες, ισχυροποιώντας την Δημοκρατία μας.

Ε΄ Θεσμική Τομή

Για πρώτη φορά εισάγεται ο θεσμός του Βουλευτή-Συμβούλου που εκλέγεται απευθείας από την ομογένεια, όπως και η συμμετοχή του Απόδημου Ελληνισμού στις εθνικές εκλογές. Οφείλουμε να εισάγουμε θεσμικά εθνική στρατηγική πολιτική διασύνδεσης με τον απανταχού ελληνισμό, ο οποίος δεδηλωμένα αγαπά την «μητέρα» Ελλάδα, ώστε να διατηρηθούν και να ισχυροποιηθούν οι δεσμοί κοινής παράδοσης, γλώσσας και πολιτισμού. Προσέτι, ο Απόδημος Ελληνισμός και οι Ομογενείς μας μπορούν να γίνουν «μοχλός» εξωτερικής πολιτικής και οικονομικής ανάπτυξης μέσα από την διαλεκτική αυτή σχέση, πέρα από πολιτικές και κομματικές σκοπιμότητες, αλλά με πρόταγμα το εθνικό διακύβευμα. Και γι' αυτόν τον λόγο προτείνουμε, ιδίως για τους Έλληνες Ομογενείς την εκλογή αντιπροσώπων τους μέσα από ενιαίο ψηφοδέλτιο, ανεξάρτητα από κομματικούς σχηματισμούς, ώστε ελεύθερα και ακηδευμένοντα να συμβάλλουν στην εθνική ανάκαμψη.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 14 (ελευθερία του Τύπου)

Θεσμοθετείται η υποχρέωση των επιχειρήσεων μέσων ενημέρωσης τηλεοπτικής ανακοίνωσης της σύνθεσης του ιδιοκτησιακού τους καθεστώτος, της οικονομικής τους κατάστασης και των μέσων χρηματοδότησής τους αμέσως πριν από την προβολή των κεντρικών τους δελτίων ειδήσεων. Επίσης, απαγορεύεται η παροχή πίστωσης προς τα μέσα ενημέρωσης, που δεν υπακούει στους κοινούς πιστοληπτικούς κανόνες καθώς και η παροχή προνομιακών διαφημίσεων στα μέσα ενημέρωσης από το δημόσιο από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και από νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Σκοπός είναι η διασφάλιση της διαφάνειας, της αμεροληψίας, της πολυφωνίας και της εύρυθμης λειτουργίας των μέσων ενημέρωσης ενισχύοντας έτσι τον πολιτικό και κοινωνικό πλουραλισμό και εξυπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον με απώτερο σκοπό την αξιόπιστη και ποιοτική ενημέρωση των πολιτών. Μέσω της διαφανούς λειτουργίας των μέσων ενημέρωσης επιδιώκεται η εξάλειψη της κατευθυνόμενης ή ψευδούς πληροφόρησης από αυτά, και η καταπολέμηση της διαφθοράς ως «μοχλός» πολιτικής πίεσης και αθέμιτης προαγωγής ιδιωτικών συμφερόντων υπό την μορφή ανταλλαγής εκδουλεύσεων μεταξύ οικονομικής και πολιτικής εξουσίας.

Η ανακοίνωση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, της οικονομικής κατάστασης και των πηγών χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πριν από τα κεντρικά δελτία ειδήσεων επιδρά απαγορευτικά στο ενδεχόμενο χειραγώγησης των μέσων από όσους σχετίζονται επιχειρηματικά με αυτά και από τα κάθε είδους παρένθετα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και τα οικονομικώς εξαρτημένα άτομα και παρέχει την δυνατότητα σε κάθε πολίτη να γνωρίζει τα φυσικά πρόσωπα, που τα ελέγχουν λειτουργώντας προληπτικά έναντι φαινομένων πολιτικής, διοικητικής και οικονομικής διαφθοράς.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 16 (Παιδεία)

Προβλέπεται η ίδρυση Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων από Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Καθιερώνεται η υποχρέωσή τους να παρέχουν δωρεάν, υπό μορφή υποτροφίας το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των θέσεων τους σε επιλαχόντες φοιτητές των δημοσίων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια και προβλέπεται δυνατότητα συμπράξεών τους με τα δημόσια Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Τα ιδρύματα αυτά, αφενός μεν θα τελούν σε διοικητική, οικονομική και υπηρεσιακή αυτοτέλεια, αφετέρου όμως θα βρίσκονται υπό την εποπτεία του Κράτους για την διασφάλιση υψηλού επιπέδου σπουδών με τήρηση αντίστοιχων προδιαγραφών.

Η παρούσα ρύθμιση κατόπιν χρόνιων διαβουλεύσεων καθίσταται ώριμη να θεσπιστεί εναρμονιζόμενη με την ευρωπαϊκή πρακτική και την σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα σε ένα εξόχως ανταγωνιστικό παγκόσμιο περιβάλλον επιδιώκοντας να αναδείξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκεται ο περιορισμός της φυγής σπουδαστών στην αλλοδαπή και της παραμονής τους στην Χώρα με πλείστες ωφέλειες τόσο για την οικονομική ανάπτυξη, την ενίσχυση του επιστημονικού δυναμικού και την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος, όσο και για την ελάφρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού σε σχέση με το κόστος σπουδών των προστατευομένων τέκνων.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 18 (Δημόσιοι Κοινόχρηστοι Χώροι)

Στα κοινόχρηστα πράγματα εκτός συναλλαγής εντάσσονται τα ύδατα και τα κρίσιμα ενεργειακά αποθέματα.

Με τον τρόπο αυτό, **διασφαλίζεται** η ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στα ύδατα και η ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας της Χώρας με στόχο την οικονομική πρόοδο, την αειφόρο ανάπτυξη και τον στρατηγικό σχεδιασμό σε περιόδους οικονομικής ή γεωπολιτικής κρίσης, αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, ανωτέρας βίας και κατάστασης ανάγκης.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 20 (Έννομη προστασία)

Τίθεται όριο στην αξία των καταβαλλόμενων παραβόλων υπέρ του Δημοσίου με ανώτατο όριο το είκοσι τοις εκατό (20%) της αξίας του κατώτατου μισθού του υπαλλήλου πλήρους απασχόλησης. Επίσης, στις εν γένει φορολογικές διαφορές, η οποιαδήποτε προκαταβολή τελών, φόρων και προστίμων ως προϋπόθεση του παραδεκτού, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του αντικειμένου της διαφοράς. . Με τον τρόπο αυτό, καταργούνται τα οικονομικά εμπόδια πρόσβασης στην Δικαιοσύνη και διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών ενώπιον των Δικαστηρίων με την παραδεκτή άσκηση ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 21 (Προστασία Οικογένειας)

Θεσπίζεται εξομοίωση των τρίτεκνων οικογενειών προς τις πολύτεκνες οικογένειες, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Μέσω της υπαγωγής τους στο ειδικό προστατευτικό καθεστώς των πολυτέκνων, επιδιώκεται η ανακοπή της περαιτέρω δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού και η καταπολέμηση της υπογεννητικότητας συνδράμοντας στον εθνικό σχεδιασμό της δημογραφικής πολιτικής.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 24 (Περιβάλλον – προστασία)

Καθιερώνεται η υποχρέωση για κάθε δασικό δέντρο, το οποίο αδρανοποιείται, να επιβάλλεται η φύτευση διπλάσιου αριθμού δασικών δέντρων στην ίδια οικοσυστηματική περιοχή. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η αναδάσωση, ο εμπλουτισμός της τοπικής χλωρίδας και συνολικά η επιδιωκόμενη οικολογική αναβάθμιση και βελτιστοποίηση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των βεβαρημένων περιβαλλοντικά περιοχών.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 30 (ο Προεδρος της Δημοκρατίας ρυθμιστής του πολιτεύματος)

Θεσπίζεται, για πρώτη φορά, η απευθείας εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον Λαό ενισχύοντας την δημοκρατική του νομιμοποίηση μέσω της άμεσης και απευθείας έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας και δημιουργώντας θεσμικό αντίβαρο στην πρωτοκαθεδρία των πολιτικών κομμάτων ως γνησίων εκφραστών της ισχύουσας κοινοβουλευτικής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, ευρισκόμενος σε διαλεκτική σχέση με την εκάστοτε κοινοβουλευτική πλειοψηφία για την επίτευξη συναινέσεων, εγγυώμενος τις συνταγματικές ελευθερίες, την προστασία των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Η τομή αυτή, εμποδώνει την αμεσότητα διασύνδεσης της έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας με τον πρώτο πολίτη, κατά το ισχύον Σύνταγμα, της Χώρας και αποσκοπεί να του αποδώσει αρμοδιότητες που θα ευρίσκονται σε μια εξισορροπητική διαλεκτική σχέση με την εκάστοτε Κυβέρνηση. Εν προκειμένω, ας σημειωθεί ότι οι πρόσθετες αρμοδιότητες που προτείνονται δεν υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες που είχαν θεσμοθετηθεί με το Σύνταγμα του 1975.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 32 (εκλογή)

Καθιερώνεται η δυνατότητα εκλογής κάθε πολίτη στο αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας είτε με πρόταση από τα εκπροσωπούμενα στη Βουλή κόμματα είτε με αυτοπρόταση οποιουδήποτε συγκεντρώσει, κατά τρόπο πιστοποιημένο, την υποστήριξη τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) εκλογέων. Με τον τρόπο αυτό, η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας λειτουργεί εξισορροπητικά προς το υφιστάμενο αντιπροσωπευτικό σύστημα.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 35 (ισχύς πράξεων, προσυπογραφή αρμοδιότητες Προέδρου της Δημοκρατίας)

Θεσπίζεται, για πρώτη φορά, η δυνατότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας να προκηρύξει Δημοψήφισμα του άρθρου 44 παρ. 2.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 42: (Έκδοση και δημοσίευση των Νόμων)

Παρέχεται το δικαίωμα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αναπομπής στην Βουλή, μία φορά κατ' έτος, νομοσχέδιο που έχει ψηφιστεί από αυτήν αιτιολογημένα, το οποίο, όμως, θα πρέπει να ψηφιστεί πλέον από τα τρία πέμπτα (3/5) του όλου αριθμού των βουλευτών και όχι κατά απόλυτη πλειοψηφία, όπως μέχρι σήμερα. Το δικαίωμα αυτό, που είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, περιορίζεται μεν στην άσκηση μια φορά κατ' έτος, όμως καθίσταται περισσότερο αποτελεσματικό δοθέντος ότι, απαιτείται, μετά την αναπομπή του, αυξημένη πλειοψηφία για την ψήφιση του. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η διαπίστωση ευρύτερης αποδοχής των ρυθμίσεων που εισάγονται, χωρίς αυτή η διαπίστωση να καθίσταται παρέμβαση στο νομοθετικό έργο της εκάστοτε Κυβέρνησης.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 44 (Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, Δημοψηφίσματα, Διαγγέλματα)

Καθιερώνεται η δυνατότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας υποβολής προς ψήφιση από την Βουλή πρότασης έκδοσης διατάγματος για την διενέργεια δημοψηφίσματος με σκοπό την αναζήτηση της αυθεντικής βούλησης των πολιτών μέσω της δημοκρατικής αρχής της πλειοψηφίας υπό την τήρηση των εγγυήσεων των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων ενισχύοντας την ενοποιητική λειτουργία του Συντάγματος.

Η υποχρεωτικότητα από την άλλη της προκήρυξης δημοψηφίσματος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αφού προηγηθεί αίτημα από τον αντίστοιχο κατά περίπτωση αριθμό εκλογέων διευρύνει την πολιτική συμμετοχή του λαού και την ένταξή του στην λειτουργία του πολιτεύματος, συμπράττοντας θεσμικά στην παραγωγή της κρατικής βούλησης κι ενισχύοντας την ενοποιητική λειτουργία του Συντάγματος. Θεωρείται μάλιστα αποφασιστικό, υποχρεωτικού δηλαδή χαρακτήρα, εφόσον σε αυτό συμμετάσχει το ήμισυ των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 51 (εκλογή Βουλευτών - εκλογικό δικαίωμα)

Καθιερώνεται το σύστημα της απλής αναλογικής κατά τρόπον ώστε η λαϊκή βούληση να αποτυπώνεται αυθεντικά στην δίκαιη κατανομή των εδρών και στην κατ' αντιστοιχία εκπροσώπηση των κομμάτων στο Κοινοβούλιο. Με τον τρόπο αυτό, διευκολύνεται η κομματική συνεργασία κι επιτυγχάνεται η εξεύρεση συναινετικών πολιτικών επ' ωφελεία του δημοσίου συμφέροντος, διασφαλίζεται δε η γνήσια καταγραφή των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.

Επίσης, θεσπίζεται η δυνατότητα των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους ψηφοφόρων και διαμενόντων μόνιμα κατά τον χρόνο των εκλογών στην αλλοδαπή να ψηφίζουν στις κατά τόπους Προξενικές Αρχές. Έτσι, **κατοχυρώνεται η επίλυση ενός χρόνιου και δυσεπίλυτου αντικειμενικού προβλήματος** των Ελλήνων κατοίκων εξωτερικού διευκολύνοντας τους να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 54Α (εκλογή Βουλευτών – Συμβούλων - εκλογικό δικαίωμα ομογενών)

Εισάγεται, για πρώτη φορά, η δυνατότητα εκλογής δεκαπέντε (15) βουλευτών – συμβούλων προερχόμενων από την Ομογένεια, **Έλληνες το γένος μη εγγεγραμμένους** στους εκλογικούς καταλόγους της Επικράτειας. Διασφαλίζεται έτσι η εκπροσώπησή τους στο Ελληνικό Κοινοβούλιο με τρόπο διακριτό από το υπάρχον εκλογικό σώμα, ενισχύοντας τους δεσμούς των αποδήμων με το μητροπολιτικό κέντρο. Η νέα αυτή τομή κρίνεται ως αναγκαία για την σύσφιξη των σχέσεων των Ομογενών με την «μητέρα» Ελλάδα, καθόσον οι εκάστοτε νομοθετικές πρωτοβουλίες προς την ίδια κατεύθυνση, παρά τις καλές προθέσεις του κοινού νομοθέτη, υπήρξαν αναποτελεσματικές. Η διαρκής και συνεχής διασύνδεση με τον εκτός Ελλάδος ελληνισμό, οφείλει να είναι για την Χώρα κομβική στρατηγική επιλογή, που θα πρέπει θεσμικά να αποτυπωθεί στο Σύνταγμα, ώστε οι Ομογενείς μας να έχουν «φωνή» στο Κοινοβούλιο. Η επιλογή των Βουλευτών-Συμβούλων ανά περιφέρεια από κοινό και ενιαίο ψηφοδέλτιο δεν είναι, επίσης, τυχαία, καθόσον, για εμάς το πρόταγμα της διασύνδεσης με τους ομογενείς μας δεν μπορεί και δεν πρέπει να «χρωματίζεται» πολιτικά, αλλά μόνον εθνικά, ως ανάγκη διατήρησης των δεσμών, της

παράδοσης και της γλώσσας, αλλά και ως συμβολή σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής και οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας.

Εναλλακτικά προτείνεται η εισαγωγή θεσμού 6 βουλευτών από την Ομογένεια (ένας ανά περιφέρεια) με αποφασιστική ψήφο, ενιαίο ψηφοδέλτιο όπως ανωτέρω εκτίθεται

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 55 (κωλύματα/ασυμβίβαστα Βουλευτών και Βουλευτών – Συμβούλων – όρια βουλευτικής θητείας)

Καθιερώνεται η σύσταση ανωτάτου ορίου βουλευτικής θητείας τριών (3) συνεχόμενων πλήρων θητειών διασφαλίζοντας την ανανέωση του πολιτικού προσωπικού και αποτρέποντας την δημιουργία μόνιμων εξαρτήσεων και παγίων σχέσεων με οικονομικά συμφέροντα και πελατειακές σχέσεις, που αλλοιώνουν την ανεξαρτησία του βουλευτή και δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη φαινομένων διαφθοράς και απαξίωσης των δημοκρατικών θεσμών.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 56: (Κωλύματα εκλογιμότητας)

Η ποικιλομορφία των εργασιακών σχέσεων στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, με την ταυτόχρονη ύπαρξη σχέσεων εργασίας δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου, αλλά και συμβάσεων έργου, σε συνδυασμό με την υφιστάμενη πολυνομία ως προς τις διαδικασίες υποβολής υποψηφιοτήτων, ανακήρυξης υποψηφίων και εκλογής βουλευτών καθιστούν αναγκαία την ρύθμιση, απλοποίηση, εξορθολογισμό κι ενιαία αντιμετώπισή των προβλεπόμενων διαδικασιών. Με το παρόν, δίδεται η δυνατότητα σε όλους τους δημοσίους υπαλλήλους ανεξαρτήτως της εργασιακής κατηγορίας στην οποία υπάγονται, με την επιφύλαξη της 1ης και 4ης παραγράφου όπως με το παρόν προτείνεται, να ασκούν τα δικαιώματα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι με την ίδια διαδικασία, την υποχρεωτική αποχή από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα από την επομένη της ημέρας υποβολής της υποψηφιότητας και την αυτοδίκαιη επαναφορά τους εντός οκτώ (8) ημερών από την λήξη της βουλευτικής τους θητείας ή την διαπίστωση της μη εκλογής τους, κατά τρόπον ώστε να περιοριστεί η γραφειοκρατία και να αρθούν υπάρχουσες διχογνωμίες ενόψει αντιφατικών δικαστικών αποφάσεων.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 78 (φορολογία)

Θεσμοθετείται η υποχρέωση του Κράτους, στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, οι κάθε είδους, τακτικοί και έκτακτοι, φόροι και τέλη καθώς και εισφορές που επιβάλλει, να μην υπερβαίνουν συνολικά το πενήντα τοις εκατό (50%) του φορολογητέου εισοδήματος κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου. Η ανάγκη αυτής της ρύθμισης κατέστη απαίτηση, καθόσον τις τελευταίες δεκαετίες έχει υπάρξει ακραία διακύμανση εκ μέρους του κοινού νομοθέτη, εξυπηρετεί δε την αναγκαιότητα αποδοχής σε συνταγματικό επίπεδο ότι η φοροδοτική ικανότητα του πολίτη έχει ορισμένο όριο, πέραν του οποίου καθιστά την επιβίωσή του σε διακινδύνευση. Η ρύθμιση αυτή έρχεται να εναρμονιστεί με τις λοιπές ρυθμίσεις του Συντάγματος, καθορίζοντας, για πρώτη φορά, το όριο πέραν του οποίου αρχίζει να διακυβεύεται η αξιοπρεπής διαβίωση των πολιτών. Και ασφαλώς, η οριοθέτηση αυτή θα πρέπει να συνδυάζεται ιδανικά με ένα Κράτος πλήρως ανταποδοτικό προς το πολίτη, στον οποίο θα «επιστρέφει», εν είδει υπηρεσιών, μέρος του καταβαλλόμενου φόρου.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 86 (δίωξη μελών κατά Κυβέρνησης)

Καθιερώνεται ο δικαστικός έλεγχος των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών απευθείας από την τακτική δικαιοσύνη κατά τις κοινές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τα ποινικά αδικήματα, που τυχόν τελέσουν επ' ευκαιρία των καθηκόντων τους, εφόσον ο Υπουργός εκμεταλλεύεται το δημόσιο αξίωμά του για να προσπορισθεί ίδιο οικονομικό όφελος τελώντας πράξεις εμφανώς άσχετες και αναμφισβητήτως χωρίς να τελούν σε ουσιαστική σχέση προς τα ασκούμενα καθήκοντά του, όπως ενδεικτικώς είναι η φοροδιαφυγή, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομη δραστηριότητα, η δωροδοκία, η δωροληψία με ταυτόχρονη απαλοιφή της εξαιρετικά σύντομης και ειδικής αποσβεστικής προθεσμίας, που συνίστατο στο πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της επόμενης βουλευτικής περιόδου μετά την τέλεση του αδικήματος, προκειμένου να κριθεί το αξιόποινο της πράξης.

Μόνο για τα αδικήματα που τελούν τα ανωτέρω πρόσωπα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δηλαδή για τις συνιστώσες ενάσκηση κατά νόμο αρμοδιότητας πράξεις, καθώς και για τις παραλείψεις ενασκήσεως κατά νόμο οφειλόμενων καθηκόντων, θα ακολουθείται η ισχύουσα

διαδικασία και σε κάθε περίπτωση, λαμβάνει χώρα η εξομοίωση της παραγραφής όλων των αξιόποινων πράξεων των μελών της κυβέρνησης ανεξαρτήτως κατηγορίας, σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα. Το παρόν άρθρο, ανταποκρίνεται στις ανάγκες μίας σύγχρονης δικαιοκρατικής κοινωνίας, διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της ισότητας και συνδράμει στην εμπέδωση του αισθήματος ισονομίας στους πολίτες, καθόσον καταργείται το προηγούμενο προνομιακό σύστημα ποινικής δίωξης των μελών της κυβέρνησης και στη θέση του θεσπίζεται το ενιαίο του τρόπου δίωξης και δικαστικής διερεύνησης τυχόν πράξεων των υπουργών επ' ευκαιρία των καθηκόντων τους με αυτόν των λοιπών πολιτών.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 87

Η παράγραφος 1 του άρθρου 20 του Συντάγματος αναφέρεται ρητώς στο ατομικό δικαίωμα στη παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και αποτελεί το βασικό θεμέλιο του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Το δικαίωμα δικαστικής ακρόασης και προστασίας επιπλέον θεμελιώνεται άμεσα και έμμεσα είτε σε άλλες Συνταγματικές διατάξεις, είτε σε διατάξεις διεθνών συμφωνιών και συμβάσεων, όπως στην παράγραφο 1 του άρθρου 6 της Διεθνούς Σύμβασης της Ρώμης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), περί του δικαιώματος δίκαιης δημόσιας και αμερόληπτης δίκης σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του έβδομου πρωτοκόλλου της (ΕΣΔΑ), που προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που καταδικάστηκε για αξιόποινη πράξη από δικαστήριο, έχει το δικαίωμα της επανεξέτασης από ανώτερο δικαστήριο της απόφασης με την οποία κηρύχθηκε ένοχος ή της απόφασης με την οποία του επιβλήθηκε ποινή, δυνάμενου τούτου να εφαρμοστεί αναλογικά επί των πολιτικών και διοικητικών δικών.

Το ήδη προβλεπόμενο από το Σύνταγμα δικαίωμα δικαστικής προστασίας συμπεριλαμβάνει πλέον με το παρόν και το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων σε όλες τις διαδικασίες, πλην αυτής των ασφαλιστικών μέτρων, κατοχυρώνοντας συνταγματικώς την αξίωση προς αποτελεσματική παροχή δικαστικής προστασίας σε δύο βαθμούς δικαιοδοσίας ενισχύοντας παράλληλα την αρχή του κράτους δικαίου και παρέχοντας αυξημένες εγγυήσεις για την προστασία των διαδίκων.

Η καθιέρωση του δευτέρου βαθμού δικαιοδοσίας εξασφαλίζει, ότι η υπόθεση θα εισαχθεί σε ανώτερο δικαστήριο και θα κριθεί από ανώτερους

και πιο έμπειρους δικαστές. Ο επανέλεγχος συγκεκριμένης υπόθεσης, κατά κανόνα, οδηγεί στην πιο προσεκτική έκδοση απόφασης από πλευράς νομικής και ουσιαστικής ορθότητας. Κατά τον τρόπο αυτό, μειώνονται οι πιθανότητες λανθασμένης κρίσης και αυξάνεται η εμπιστοσύνη των διαδίκων στην διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης.

Θεσπίζεται επίσης, η εκδίκαση των εφέσεων από Πολυμελή Δικαστήρια ενισχύοντας την ασφάλεια του δικαίου, η οποία κατοχυρώνεται σε μεγάλο βαθμό μέσω της πραγματοποιούμενης διάσκεψης των Δικαστών, η οποία αποτελεί λειτουργία εγγυητική ορθοκρίσιας, αφού κατ' αυτήν, υπό την καθοδήγηση κατά τεκμήριο του πλέον έμπειρου δικαστή και με τη συμμετοχή, τόσο του συμμετέχοντος στη σύνθεση ετέρου μέλους, όσο όμως και με τη συνεισφορά και των υπόλοιπων μελών της σύνθεσης του δικαστηρίου, που παρευρίσκονται κατά τη διάσκεψη, αξιολογούνται και κατατάσσονται τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, αντιμετωπίζονται και επιλύονται με τον βέλτιστο τρόπο τα νομικά ή άλλα προβλήματα, καθορίζεται η μέθοδος έρευνας και λαμβάνει χώρα ανταλλαγή επιστημονικών απόψεων, που οδηγούν σε ορθή κρίση και δίκαιη απονομή της Δικαιοσύνης. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται η εμπιστοσύνη των πολιτών στους δικαιοδοτικούς θεσμούς κι επιτυγχάνεται ταυτόχρονα η προστασία του ενός Δικαστή από την άσκηση τυχόν αθέμιτων πιέσεων για τον επηρεασμό της κρίσης του, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτόν την ουσιαστική απονομή της Δικαιοσύνης.

Αιτιολογική έκθεση του Άρθρου 90

Εισάγεται, η έκφραση γνώμης επί των προαγωγών των δικαστικών λειτουργών από τους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους, όπως νομίμως εκπροσωπούνται, για λόγους που ανάγονται στην ανάγκη ενίσχυσης της δημοκρατικής λειτουργίας της δικαστικής εξουσίας και κοινωνικού ελέγχου της διαδικασίας. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αποτελούμενοι από μέλη, συλλειτουργούς στην απονομή της Δικαιοσύνης, έχουν ως αρμοδιότητα εκ του νόμου, πέραν άλλων, την υπεράσπιση των αρχών και κανόνων του κράτους δικαίου, την διασφάλιση της λειτουργίας ανεξάρτητης δικαιοσύνης, ως θεσμικής εγγύησης για να ασκούν οι δικαστές αμερόληπτοι τα καθήκοντά τους και η οποία απονέμεται πάντοτε στο όνομα του ελληνικού λαού, καθώς επίσης την διατύπωση κρίσεων και προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας

και της απονομής της δικαιοσύνης. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι διαθέτουν τα επιστημονικά εχέγγυα της αντικειμενικότητας και της εμπρίθειας σε συνδυασμό με την τακτική ενασχόληση των μελών τους με την απονομή της δικαιοσύνης, ώστε να συμβάλλουν δημιουργικά με την γνώμη τους στην ενίσχυση του αξιοκρατικού κριτηρίου στην διαδικασία προαγωγών των τακτικών δικαστών.

Θεσμοθετείται, για πρώτη φορά, η διαδικασία προαγωγής στις θέσεις του προέδρου και του αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα από διαδικασία ψηφοφορίας, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι δικαστικοί λειτουργοί και συγκεκριμένα α) των πολιτικών δικαστηρίων για τη θέση προέδρου, αντιπροέδρου και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, β) των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας για τις θέσεις προέδρου και αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, γ) του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις θέσεις προέδρου και αντιπροέδρου και γενικού επιτρόπου του και δ) των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για την θέση του γενικού επιτρόπου τους.

Πρόταση

Άρθρο 14

1. Καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους.

2. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται.

3. Η κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων, είτε πριν από την κυκλοφορία είτε ύστερα από αυτή, απαγορεύεται.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η κατάσχεση, με παραγγελία του εισαγγελέα, μετά την κυκλοφορία:

α) για προσβολή της χριστιανικής και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας,

β) για προσβολή του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας,

γ) για δημοσίευμα που αποκαλύπτει πληροφορίες για τη σύνθεση, τον εξοπλισμό και τη διάταξη των ενόπλων δυνάμεων ή την οχύρωση της Χώρας ή που έχει σκοπό τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος ή στρέφεται κατά της εδαφικής ακεραιότητας του Κράτους,

δ) για άσεμνα δημοσιεύματα που προσβάλλουν ολοφάνερα τη δημόσια αιδώς, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

4. Σ' όλες τις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου ο εισαγγελέας, μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από την κατάσχεση, οφείλει να υποβάλει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο, και αυτό, μέσα σε άλλες είκοσι τέσσερις ώρες, οφείλει να αποφασίσει για τη διατήρηση ή την άρση της κατάσχεσης, διαφορετικά η κατάσχεση αίρεται αυτοδικαίως. Τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης επιτρέπονται στον εκδότη της εφημερίδας ή άλλου εντύπου που κατασχέθηκε και στον εισαγγελέα.

5. Καθένας ο οποίος θίγεται από ανακριβές δημοσίευμα ή εκπομπή έχει δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση πλήρους και άμεσης επανόρθωσης. Καθένας ο οποίος θίγεται από υβριστικό ή δυσφημιστικό δημοσίευμα ή εκπομπή έχει, επίσης, δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση άμεσης δημοσίευσης ή μετάδοσης της απάντησης. Νόμος ορίζει τον τρόπο με τον

οποίο ασκείται το δικαίωμα απάντησης και διασφαλίζεται η πλήρης και άμεση επανόρθωση ή η δημοσίευση και μετάδοση της απάντησης.

6. Το δικαστήριο, ύστερα από τρεις τουλάχιστον καταδίκες μέσα σε μία πενταετία για διάπραξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, διατάσσει την οριστική ή προσωρινή παύση της έκδοσης του εντύπου και, σε βαριές περιπτώσεις, την απαγόρευση της άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος από το πρόσωπο που καταδικάστηκε, όπως νόμος ορίζει. Η παύση ή η απαγόρευση αρχίζουν αφότου η καταδικαστική απόφαση γίνει αμετάκλητη.

7. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την αστική και ποινική ευθύνη του τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης και με την ταχεία εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων.

8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τα προσόντα για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

9. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πρέπει να ανακοινώνονται από τα ίδια τα μέσα πριν από τα κεντρικά δελτία ειδήσεων, όπως νόμος ορίζει. Νόμος προβλέπει τα μέτρα και τους περιορισμούς που είναι αναγκαίοι για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση. **Απαγορεύεται η παροχή πίστωσης προς τα μέσα ενημέρωσης, που δεν υπακούει στους κοινούς πιστοληπτικούς κανόνες. Απαγορεύεται από τα δημόσια ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα η παροχή προνομιακών διαφημίσεων στα μέσα ενημέρωσης. Απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής. Απαγορεύεται ειδικότερα η συγκέντρωση περισσότερων του ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής, όπως νόμος ορίζει. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσων ενημέρωσης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που αναλαμβάνει έναντι του Δημοσίου ή νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα την εκτέλεση έργων ή προμηθειών ή την παροχή υπηρεσιών. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κάθε είδους παρένθετα πρόσωπα, όπως συζύγους, συγγενείς, οικονομικά εξαρτημένα άτομα ή εταιρείες. Νόμος ορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τις κυρώσεις που μπορεί να φθάνουν μέχρι την ανάκληση της άδειας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού και μέχρι την απαγόρευση σύναψης ή την ακύρωση**

της σχετικής σύμβασης, καθώς και τους τρόπους ελέγχου και τις εγγυήσεις αποτροπής των καταστρατηγήσεων των προηγούμενων εδαφίων".

Άρθρο 16

1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες. Η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα.

2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

3. Τα έτη υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα **από εννέα**.

4. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια. Το Κράτος ενισχύει τους σπουδαστές που διακρίνονται, καθώς και αυτούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία, ανάλογα με τις ικανότητές τους.

5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή συμπράξεις των πιο πάνω ιδρυμάτων. Για όσο χρόνο διαρκεί η σύμπραξη, κάθε νομικό πρόσωπο διατηρεί την αυτοτέλεια της περιουσίας και της κατάστασης του προσωπικού του, όπως νόμος ορίζει. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από το Κράτος και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει.

Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, υποχρεούνται να παραχωρούν δωρεάν στο Κράτος το δεκαπέντε τοις εκατό των θέσεων φοίτησης που διαθέτουν, ανά σχολή και τμήμα αυτής. Οι θέσεις αυτές διατίθενται, ως υποτροφία, σε σπουδαστές, που είναι μέλη πολύτεκνων οικογενειών ή οικογενειών, που τελούν σε

ασθενή περιουσιακή και εισοδηματική κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τη σειρά κατάταξής τους στους πανελλήνιους διαγωνισμούς για την εισαγωγή σε αντίστοιχες σχολές ή τμήματα, όπως νόμος ορίζει.

Ειδικός νόμος ορίζει όσα αφορούν στην ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία, και στους σκοπούς των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα καθώς και στην υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους και στα κριτήρια κατανομής των θέσεων φοίτησης, που παραχωρούν στο Κράτος.

Ειδικός νόμος επίσης ορίζει όσα αφορούν στους φοιτητικούς συλλόγους και στη συμμετοχή των σπουδαστών σ' αυτούς.

6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το λοιπό διδακτικό προσωπικό τους επιτελεί επίσης δημόσιο λειτούργημα, όπως νόμος ορίζει. Τα σχετικά με την κατάσταση των πιο πάνω προσώπων καθορίζονται από τους οργανισμούς των οικείων ιδρυμάτων.

Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της κατηγορίας αυτής δεν μπορούν να παυθούν πριν λήξει ο χρόνος υπηρεσίας τους παρά μόνο με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 88 και ύστερα από απόφαση συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, όπως νόμος ορίζει.

Νόμος ορίζει το όριο της ηλικίας των καθηγητών των συγκεκριμένων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εφόσον εκδοθεί ο νόμος αυτός οι καθηγητές που υπηρετούν αποχωρούν αυτοδικαίως μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους.

7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές.

8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης άδειας για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ' αυτά, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους.

9. Ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του Κράτους.

Το Κράτος ελέγχει και επιχορηγεί τις ενώσεις των αθλητικών σωματείων κάθε είδους, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει επίσης τη διάθεση των ενισχύσεων που παρέχονται κάθε φορά στις επιχορηγούμενες ενώσεις σύμφωνα με τον προορισμό τους.

Άρθρο 18

1. Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την ιδιοκτησία και τη διάθεση των μεταλλείων, ορυχείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών χώρων και θησαυρών, ιαματικών, ρεόντων και υπόγειων υδάτων και γενικά του υπόγειου πλούτου.

2. Με νόμο ρυθμίζονται τα σχετικά με την ιδιοκτησία, την εκμετάλλευση και διαχείριση των λιμνοθαλασσών και των μεγάλων λιμνών, καθώς και τα σχετικά με τη διάθεση γενικά των εκτάσεων που προκύπτουν από αποξήρανση τους.

3. Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με τις επιτάξεις για τις ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης, ή για τη θεραπεία άμεσης κοινωνικής ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή υγεία.

4. Επιτρέπεται, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζει ειδικός νόμος, ο αναδασμός αγροτικών εκτάσεων για την επωφελέστερη εκμετάλλευση του εδάφους, καθώς και η λήψη μέτρων για την αποφυγή της υπέρμετρης κατάτμησης ή για διευκόλυνση της ανασυγκρότησης της κατατμημένης μικρής αγροτικής ιδιοκτησίας.

5. Εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους, μπορεί να προβλεφθεί με νόμο και κάθε άλλη στέρηση της ελεύθερης χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας που απαιτείται από ιδιαίτερες περιστάσεις. Νόμος ορίζει τον υπόχρεο και τη διαδικασία καταβολής στο δικαιούχο του ανταλλάγματος της χρήσης ή κάρπωσης, το οποίο πρέπει να ανταποκρίνεται στις υφιστάμενες κάθε φορά συνθήκες.

Μέτρα που επιβλήθηκαν με την εφαρμογή της παραγράφου αυτής αίρονται αμέσως μόλις εκλείψουν οι ιδιαίτεροι λόγοι που τα προκάλεσαν. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης παράτασης των μέτρων αποφασίζει για την

άρση τους, κατά κατηγορίες περιπτώσεων, το Συμβούλιο της Επικρατείας, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον.

6. Με νόμο μπορεί να ρυθμίζονται τα σχετικά με τη διάθεση εγκαταλειμμένων εκτάσεων για την αξιοποίηση τους υπέρ της εθνικής οικονομίας και αποκατάσταση ακτημόνων. Με τον ίδιο νόμο ορίζονται και τα σχετικά με τη μερική ή ολική αποζημίωση των ιδιοκτητών σε περίπτωση επανεμφάνισης τους μέσα σε εύλογη προθεσμία.

7. Με νόμο μπορεί να καθιερωθεί η αναγκαστική συνιδιοκτησία συνεχόμενων ιδιοκτησιών αστικών περιοχών, εφόσον η αυτοτελής ανοικοδόμηση αυτών ή μερικών απ' αυτές δεν ανταποκρίνεται στους όρους δόμησης που ισχύουν ή πρόκειται να ισχύσουν στην περιοχή αυτή.

8. Δεν επιτρέπεται να απαλλοτριωθεί η αγροτική ιδιοκτησία των Σταυροπηγιακών Ιερών Μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας στη Χαλκιδική, των Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και του Ευαγγελιστή Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο, με εξαίρεση τα μετόχια. Επίσης δεν επιτρέπεται να απαλλοτριωθεί η περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα των Πατριαρχείων Αλεξάνδρειας, Αντιόχειας και Ιεροσολύμων, καθώς και της Ιερής Μονής του Σινά.

9. Με την επιφύλαξη του άρθρου 24, τα κοινόχρηστα, δημόσια και δημοτικά, πράγματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα ύδατα και τα κρίσιμα ενεργειακά αποθέματα της χώρας, δεν απαλλοτριώνονται και δεν μεταβιβάζονται κατά κυριότητα με οποιονδήποτε τρόπο και υπέρ οποιουδήποτε.

Άρθρο 20

1. α) Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει.

β) Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι ανεμπόδιστη. Τα παράβολα που καταβάλλονται υπέρ του Δημοσίου, ως προϋπόθεση του παραδεκτού άσκησης ένδικου μέσου ή βοηθήματος, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό του κατώτερου προβλεπόμενου μηνιαίου μισθού υπαλλήλου πλήρους απασχόλησης. Στις εν γένει φορολογικές διαφορές, η οποιαδήποτε προκαταβολή τελών, φόρων και προστίμων ως προϋπόθεση

του παραδεκτού, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό του αντικειμένου της διαφοράς.

2. Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του.

Άρθρο 21

1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

2. α) Πολύτεκνες οικογένειες θεωρούνται και οι τρίτεκνες, **τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, όπως νόμος ορίζει.**

β) Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.

4. Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που την στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους.

5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.

6. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.

Άρθρο 24

1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον. Κάθε αλλαγή χρήσης και προορισμού δασικών εκτάσεων θα πρέπει να υπακούει στην αρχή της αναλογίας με βάση και το ισοζύγιο πρασίνου, ώστε για κάθε άτομο δασικής βλάστησης, που αδρανοποιείται για τους σκοπούς οικονομικής εκμετάλλευσης δημοσίου συμφέροντος, να επιβάλλεται η υπό την εποπτεία των δασικών υπηρεσιών εμφύτευση από τον φορέα της οικονομικής εκμετάλλευσης διπλάσιου αριθμού ατόμων δασικής βλάστησης ιδίου είδους στην ίδια οικοσυστηματική περιοχή.

2. Η χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπάγεται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης.

Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης. Η σύνταξη εθνικού κτηματολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους.

3. Για να αναγνωριστεί μία περιοχή ως οικιστική και για να ενεργοποιηθεί πολεοδομικά, οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτή συμμετέχουν υποχρεωτικά, χωρίς αποζημίωση από τον οικείο φορέα, στη διάθεση των εκτάσεων που είναι απαραίτητες για να δημιουργηθούν δρόμοι, πλατείες και χώροι για κοινωφελείς γενικά χρήσεις και σκοπούς, καθώς και στις δαπάνες για την εκτέλεση των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων, όπως νόμος ορίζει.

4. Νόμος μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή των ιδιοκτητών περιοχής που χαρακτηρίζεται ως οικιστική στην αξιοποίηση και γενική διαρρύθμιση της

σύμφωνα με εγκεκριμένο σχέδιο, με αντιπαροχή ακινήτων ίσης αξίας ή τμημάτων ιδιοκτησίας κατά όροφο, από τους χώρους που καθορίζονται τελικά ως οικοδομήσιμοι ή από κτίρια της περιοχής αυτής.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στην αναμόρφωση των οικιστικών περιοχών που ήδη υπάρχουν. Οι ελεύθερες εκτάσεις, που προκύπτουν από την αναμόρφωση, διατίθενται για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων ή εκποιούνται για να καλυφθούν οι δαπάνες της πολεοδομικής αναμόρφωσης, όπως νόμος ορίζει.

6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών.

**** Ερμηνευτική δήλωση:**

Ως δάσος ή δασικό οικοσύστημα νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με την εκεί συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλοεπίδρασης τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές). Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά.

Άρθρο 30

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ρυθμιστής του Πολιτεύματος. Εκλέγεται απευθείας από το Λαό, όπως ορίζεται στα άρθρα 32 και 33 για περίοδο πέντε ετών.

2. Το αξίωμα του Προέδρου είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο αξίωμα, θέση ή έργο.

3. Η προεδρική περίοδος αρχίζει από την ορκωμοσία του Προέδρου.

4. Σε περίπτωση πολέμου, η προεδρική θητεία παρατείνεται έως τη λήξη του.

5. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου επιτρέπεται μία φορά μόνο.

Άρθρο 32

Η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας γίνεται με εκλογική διαδικασία αντίστοιχη με αυτή των βουλευτικών εκλογών.

Για να εκλεγεί κανείς Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να μην έχει τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που προβλέπονται και για τους βουλευτές. Υποψήφιο Πρόεδρο της Δημοκρατίας μπορεί να προτείνει κάθε ένα από τα εκπροσωπούμενα στη Βουλή κόμματα. Ως υποψήφιος μπορεί επίσης να αυτοπροταθεί οποιοσδήποτε έχει τα προβλεπόμενα προσόντα και δεν έχει τα αντίστοιχα κωλύματα, εφ' όσον η υποψηφιότητά του προτείνεται κατά τρόπο πιστοποιημένο από τουλάχιστον εκατό χιλιάδες εκλογείς, όπως νόμος ορίζει.

Η υποψηφιότητα κατατίθεται στον Πρόεδρο της Βουλής εξήντα ημέρες τουλάχιστον πριν την ημέρα διεξαγωγής της εκλογής. Τα ειδικότερα θέματα υποβολής και κατάθεσης της υποψηφιότητας καθορίζονται με νόμο.

Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται εκείνος που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία των έγκυρων ψήφων. Αν κανένας υποψήφιος δε συγκεντρώσει την πλειοψηφία αυτή, η εκλογή επαναλαμβάνεται με την ίδια εκλογική διαδικασία την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους υποψηφίων. Η πιο πάνω διαδικασία διεξάγεται και ολοκληρώνεται χωρίς διακοπή της θητείας της Κυβέρνησης και διάλυση της Βουλής.

Σε περίπτωση οριστικής αδυναμίας του Προέδρου της Δημοκρατίας να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, κατά τους ορισμούς της παραγράφου 2 του άρθρου 34, και σε περίπτωση που ο Πρόεδρος παραιτηθεί ή πεθάνει ή κηρυχθεί έκπτωτος, ο Πρόεδρος της Βουλής, με πράξη του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός δέκα ημερών αφότου προέκυψε η παραίτηση ή ο θάνατος ή η κήρυξη εκπτώτου ή διαπιστώθηκε η οριστική αδυναμία, προκηρύσσει την διαδικασία έκτακτης εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας, η οποία διενεργείται το αργότερο εντός εξαμήνου.

Η διαδικασία τακτικής εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας προκηρύσσεται από τον Πρόεδρο της Βουλής με πράξη του που

δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τουλάχιστον έξι μήνες πριν την λήξη της θητείας του.

Η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας γίνεται σε κάθε περίπτωση για πλήρη θητεία.

Ερμηνευτική δήλωση: Πρόεδρος της Δημοκρατίας που παραιτείται πριν από τη λήξη της θητείας του δεν μπορεί να λάβει μέρος στην εκλογή που επακολουθεί εξαιτίας της παραίτησής του.

Άρθρο 35

1. Καμία πράξη του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν ισχύει ούτε εκτελείται χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού, ο οποίος με μόνη την υπογραφή του γίνεται υπεύθυνος, και χωρίς τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στην περίπτωση που η Κυβέρνηση απαλλαγεί από τα καθήκοντά της σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 1, αν ο Πρωθυπουργός δεν προσυπογράφει το οικείο διάταγμα, αυτό υπογράφεται μόνο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

2. Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται προσυπογραφή για τις ακόλουθες πράξεις:

- α) Για την προκήρυξη δημοψηφίσματος κατά το άρθρο 44 παρ. 2,
- β) Για το διορισμό Πρωθυπουργού,
- γ) Για την ανάθεση διερευνητικής εντολής σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφοι 2, 3 και 4,
- δ) Για τη διάλυση της Βουλής κατά το άρθρο 32 παράγραφος 4 και κατά το άρθρο 41 παράγραφος 1, αν δεν την προσυπογράψει ο Πρωθυπουργός, και κατά το άρθρο 53 παράγραφος 1, αν δεν την προσυπογράψει το Υπουργικό Συμβούλιο,
- ε) Για την αναπομπή κατά το άρθρο 42 παράγραφος 1 νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου που έχει ψηφιστεί από τη Βουλή,
- στ) Για το διορισμό του προσωπικού των υπηρεσιών της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

3. Το διάταγμα με το οποίο προκηρύσσεται δημοψήφισμα για νομοσχέδιο, σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 2, προσυπογράφεται από τον Πρόεδρο της Βουλής.

Άρθρο 38

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απαλλάσσει από τα καθήκοντά της την Κυβέρνηση, αν αυτή παραιτηθεί, καθώς και αν η Βουλή αποσύρει την εμπιστοσύνη της κατά το άρθρο 84. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 37.

Αν ο Πρωθυπουργός της παραιτούμενης Κυβέρνησης είναι αρχηγός ή εκπρόσωπος κόμματος που διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθρου 37 παράγραφος 3 εδάφιο γ'.

2. Αν ο Πρωθυπουργός παραιτηθεί, εκλείπει ή αδυνατεί για λόγους υγείας να ασκήσει τα καθήκοντά του, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει Πρωθυπουργό αυτόν που προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος στο οποίο ανήκει ο απερχόμενος Πρωθυπουργός, εφόσον αυτό διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών. Η πρόταση γίνεται το αργότερο σε τρεις ημέρες από την παραίτηση ή την έκλειψη του Πρωθυπουργού ή από τη διαπίστωση της αδυναμίας του να ασκήσει τα καθήκοντά του. Αν κανένα κόμμα δεν διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών, εφαρμόζεται αναλογικά η παράγραφος 4 και στη συνέχεια το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 και η παράγραφος 3 του προηγούμενου άρθρου.

Η αδυναμία του Πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του για λόγους υγείας διαπιστώνεται από τη Βουλή με ειδική απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, ύστερα από πρόταση της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος στο οποίο ανήκει ο Πρωθυπουργός, εφόσον αυτό διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών. Σε κάθε άλλη περίπτωση η πρόταση υποβάλλεται από τα δύο πέμπτα τουλάχιστον του όλου αριθμού των βουλευτών.

Εωσότου διοριστεί ο νέος Πρωθυπουργός τα καθήκοντα του Πρωθυπουργού ασκεί ο πρώτος κατά σειρά Αντιπρόεδρος και εφόσον δεν έχουν διοριστεί Αντιπρόεδροι ο πρώτος κατά σειρά Υπουργός.

Ερμηνευτική δήλωση: Η διάταξη της παραγράφου 2 εφαρμόζεται και σε περίπτωση αναπλήρωσης του Προέδρου της Δημοκρατίας κατά το άρθρο 34.

Άρθρο 42

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει και δημοσιεύει τους νόμους που έχουν ψηφιστεί από τη Βουλή μέσα σε ένα μήνα από την ψήφισή τους. Μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αναπέμψει στην Βουλή, μία φορά κατ' έτος, νομοσχέδιο που έχει ψηφιστεί από αυτήν, εκθέτοντας και τους λόγους αναπομπής.

2. Πρόταση νόμου ή νομοσχέδιο που έχει αναπεμφθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην Βουλή εισάγεται στην Ολομέλειά της και αν επιψηφιστεί και πάλι με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των βουλευτών κατά την διαδικασία της παραγράφου 2 του άρθρου 76, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας το εκδίδει και το δημοσιεύει υποχρεωτικά μέσα σε δέκα ημέρες από την επιψήφισή του.

Άρθρο 44

1. Σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται στη Βουλή για κύρωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 παράγραφος 1, μέσα σε σαράντα ημέρες από την έκδοσή τους ή μέσα σε σαράντα ημέρες από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο. Αν δεν υποβληθούν στη Βουλή μέσα στις προαναφερόμενες προθεσμίες ή αν δεν εγκριθούν από αυτή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή τους, παύουν να ισχύουν στο εξής.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προκηρύσσει με διάταγμα δημοψήφισμα για κρίσιμα εθνικά θέματα, ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του όλου αριθμού των βουλευτών, που λαμβάνεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Δημοψήφισμα προκηρύσσεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με διάταγμα και για ψηφισμένα νομοσχέδια που ρυθμίζουν σοβαρό κοινωνικό

ζήτημα, εκτός από τα δημοσιονομικά, εφόσον αυτό αποφασιστεί από τα τρία πέμπτα του συνόλου των βουλευτών, ύστερα από πρόταση των δύο πέμπτων του συνόλου και όπως ορίζουν ο Κανονισμός της Βουλής και νόμος για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. Δεν εισάγονται κατά την ίδια περίοδο της Βουλής περισσότερες από δύο προτάσεις δημοψηφίσματος για νομοσχέδιο.

Αν νομοσχέδιο υπερψηφιστεί, η προθεσμία του άρθρου 42 παράγραφος 1 αρχίζει από τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να υποβάλει στη Βουλή σε κάθε σύνοδο αυτής μία πρόταση έκδοσης διατάγματος για διενέργεια δημοψηφίσματος για κρίσιμο εθνικό θέμα. Η πρόταση εγκρίνεται από την απόλυτη πλειοψηφία των βουλευτών.

Δημοψήφισμα προκηρύσσεται υποχρεωτικά από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με διάταγμα μετά από αίτημα: α) ενός εκατομμυρίου εκλογέων για ψηφισμένο νομοσχέδιο, β) πεντακοσίων χιλιάδων εκλογέων για κρίσιμο εθνικό θέμα και γ) εκατό χιλιάδων εκλογέων για σοβαρό κοινωνικό ζήτημα, όπως νόμος ορίζει. Το δημοψήφισμα του προηγούμενου εδαφίου δύναται να περιέχει ένα ή περισσότερα ερωτήματα και σε κάθε σύνοδο της Βουλής επιτρέπεται να διεξάγονται μέχρι δύο τέτοια δημοψηφίσματα.

Νόμος ορίζει τη διαδικασία διεξαγωγής των δημοψηφισμάτων.

Δημοψήφισμα στο οποίο έχει συμμετάσχει τουλάχιστον το ήμισυ του εκλογικού σώματος καθίσταται δεσμευτικό.

3. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις μπορεί να απευθύνει προς το Λαό διαγγέλματα, μετά από σύμφωνη γνώμη του Πρωθυπουργού. Αν ο Πρωθυπουργός αρνηθεί, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να απευθύνει νέα πρόταση για διάγγελμα. Αν ο Πρωθυπουργός αρνηθεί για δεύτερη φορά, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προβαίνει σε διάγγελμα και χωρίς τη συναίνεσή του. Στην περίπτωση αυτή, το διάγγελμα υπογράφεται μόνο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στις λοιπές περιπτώσεις τα διαγγέλματα προσυπογράφονται από τον Πρωθυπουργό και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 51

1. Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται με νόμο, δεν μπορεί όμως να είναι μικρότερος από διακόσιους ούτε μεγαλύτερος από τριακόσιους.
 2. Οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν το Έθνος.
 3. α) Οι εκλογές για την ανάδειξη βουλευτών, περιλαμβανομένων και των βουλευτών Επικρατείας, διεξάγονται με το σύστημα της απλής αναλογικής, όπως νόμος ορίζει.
 - β) Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει. Ο νόμος δεν μπορεί να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα παρά μόνο αν δεν έχει συμπληρωθεί κατώτατο όριο ηλικίας ή για ανικανότητα δικαιοπραξίας ή ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα.
 4. Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια.
- Η εκλογική διαδικασία για τους εκλογείς που διαμένουν μόνιμα εκτός της Ελληνικής Επικρατείας διεξάγεται στις πρεσβείες και στα προξενία του Κράτους και ολοκληρώνεται σαράντα οκτώ τουλάχιστον ώρες πριν από την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας στην Επικράτεια. Η διαλογή των ψήφων αρχίζει την ίδια ώρα με την έναρξη της διαλογής στην Επικράτεια. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την εκλογική διαδικασία.
5. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 54Α

1. Με την εκλογική διαδικασία που προβλέπεται για τους εκλογείς που διαμένουν μόνιμα εκτός της Ελληνικής Επικρατείας εκλέγονται από κοινό ψηφοδέλτιο δεκαπέντε βουλευτές-σύμβουλοι από τους καταγεγραμμένους Έλληνες ομογενείς, που δεν είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της Επικρατείας, όπως νόμος ορίζει. Η κατανομή των εδρών γίνεται κατά περιφέρειες στη Βόρεια Αμερική, στη Νότια Αμερική, στην Ωκεανία, στην Αφρική, στην Ευρώπη και στην Ασία αναλόγως του αριθμού των ομογενών, που κατοικούν μόνιμα σε κάθε μία

από αυτές. Ως Ομογενής νοείται εκείνος που δεν έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα και δεν είναι εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους.

2. Οι βουλευτές – σύμβουλοι συμμετέχουν σε κάθε μη απόρρητη κοινοβουλευτική διαδικασία χωρίς δικαίωμα ψήφου.

3. Η πλήρωση κενωθείσας έδρας γίνεται από τον επόμενο σε σειρά κατάταξης υποψήφιο στην ίδια εκλογική περιφέρεια .

4. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των βουλευτών ισχύουν αναλογικά και για τους βουλευτές – συμβούλους.

Εναλλακτικά προτείνεται η εισαγωγή θεσμού 6 βουλευτών από την Ομογένεια (ένας ανά περιφέρεια) με αποφασιστική ψήφο, υπό όμοιους ως ανωτέρω λοιπούς όρους και παραλείπεται η τροποποίηση του άρθρου 55 Συντάγματος.

Άρθρο 55

1. Για να εκλεγεί κανείς βουλευτής απαιτείται να είναι Έλληνας πολίτης, **ή στην περίπτωση βουλευτή – συμβούλου Έλληνας Ομογενής**, να έχει τη νόμιμη ικανότητα να εκλέγει και να έχει συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα της εκλογής.

2. **Βουλευτής ή βουλευτής – σύμβουλος**, που στερήθηκε κάποιο από τα παραπάνω προσόντα εκπίπτει αυτοδικαίως από το βουλευτικό αξίωμα.

3. Η επανεκλογή του ίδιου προσώπου στο βουλευτικό αξίωμα δεν επιτρέπεται για περισσότερες από τρεις συνεχόμενες και πλήρεις θητείες, της τελευταίας παρατεινομένης έως την λήξη της. Εξαιρούνται όσοι βουλευτές είναι αρχηγοί κομμάτων και για όσο χρόνο φέρουν την ιδιότητα αυτή.

ΑΡΘΡΟ 56

"1. Οι υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, τα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή

έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος ή επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων. Η παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της. Αποκλείεται η επάνοδος στην ενεργό υπηρεσία των στρατιωτικών που παραιτούνται. Τα ανώτερα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές κατά τη διάρκεια της θητείας για την οποία εξελέγησαν, ακόμη και αν παραιτηθούν."

2. Από τους περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Νόμος ορίζει τον τρόπο της αναπλήρωσής τους. Κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου αναστέλλεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων των σχετικών με την ιδιότητα του καθηγητή που εκλέχθηκε.

3. Οι έμμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του δημοσίου, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, την διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος απέχουν υποχρεωτικά των υπηρεσιακών καθηκόντων τους από την επομένη της ημέρας υποβολής υποψηφιότητας και επανέρχονται αυτοδίκαια εντός οκτώ ημερών από τότε που θα λήξει η βουλευτική θητεία ή που θα διαπιστωθεί η μη εκλογή τους, ως νόμος ορίζει.

"4. Δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές σε όποια εκλογική περιφέρεια υπηρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου:

α) Οι διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, πλην των σωματειακών, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

β) Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών που συγκροτούνται και λειτουργούν κατά το άρθρο 101 Α', καθώς και των αρχών που χαρακτηρίζονται με νόμο ως ανεξάρτητες ή ρυθμιστικές.

γ) Οι ανώτεροι και ανώτατοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

δ) Οι έμμισθοι υπάλληλοι του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, καθώς και των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων της περίπτωσης α' που κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει. Υπάλληλοι που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και είχαν ευρύτερη τοπική αρμοδιότητα υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής ως προς εκλογικές περιφέρειες άλλες από αυτήν της έδρας τους, μόνο εφόσον κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει.

ε) Οι γενικοί ή ειδικοί γραμματείς υπουργείων ή αυτοτελών γενικών γραμματειών ή περιφερειών και όσοι ο νόμος εξομοιώνει με αυτούς.

Δεν υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής οι υποψήφιοι βουλευτές Επικρατείας."

4. Πολιτικοί υπάλληλοι και στρατιωτικοί γενικά, που έχουν κατά το νόμο αναλάβει υποχρέωση να παραμείνουν στην υπηρεσία για ορισμένο χρόνο, δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές όσο χρόνο διαρκεί η υποχρέωσή τους.

Άρθρο 58

Ο έλεγχος των βουλευτικών εκλογών για την ανάδειξη των βουλευτών και η εκδίκαση των ενστάσεων που ασκούνται κατά του κύρους αυτών και αφορούν είτε σε εκλογικές παραβάσεις σχετικές με τη διενέργεια των εκλογών είτε σε έλλειψη των νόμιμων προσόντων, ανατίθενται στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100.

Άρθρο 78

1. Κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος. Όλοι οι υποχρεωτικά και εμπρόθεσμα

καταβαλλόμενοι σε ετήσια βάση φόροι, τέλη και εισφορές οποιασδήποτε μορφής και είδους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν συνολικά το πενήντα τοις εκατό του φορολογητέου εισοδήματος φυσικού ή νομικού προσώπου.

2. Φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε.

3. Κατ' εξαίρεση, όταν επιβάλλεται ή αυξάνεται εισαγωγικός ή εξαγωγικός δασμός ή φόρος κατανάλωσης, επιτρέπεται η είσπραξή τους από την ημέρα που κατατέθηκε στη Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο, υπό τον όρο ότι ο νόμος θα δημοσιευθεί μέσα στην προθεσμία που ορίζει το άρθρο 42 παράγραφος 1 και πάντως το αργότερο μέσα σε δέκα ημέρες από τη λήξη της συνόδου.

4. Το αντικείμενο της φορολογίας, ο φορολογικός συντελεστής, οι απαλλαγές ή εξαιρέσεις από τη φορολογία και η απονομή των συντάξεων δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Δεν είναι αντίθετος προς την απαγόρευση αυτή ο καθορισμός με νόμο του τρόπου που βεβαιώνεται η συμμετοχή του Κράτους και των δημόσιων γενικά οργανισμών στην αυτόματη υπερτίμηση, που προκαλείται αποκλειστικά από την εκτέλεση δημόσιων έργων στην παρακείμενη ιδιωτική ακίνητη περιουσία.

5. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να επιβληθούν με εξουσιοδότηση νόμων πλαισίων εξισωτικές ή αντισταθμιστικές εισφορές ή δασμοί, καθώς και να ληφθούν οικονομικά μέτρα στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων της Χώρας με οικονομικούς οργανισμούς ή μέτρα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της συναλλαγματικής θέσης της Χώρας.

Άρθρο 86

1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και όχι επ' ευκαιρία αυτής, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων.

2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν

επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3.

Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση.

3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών.

Η Βουλή ασκεί την αρμοδιότητα της παραγράφου 1 μέχρι την κατά τον Ποινικό Κώδικα παραγραφή των τελεσθέντων αδικημάτων, των οποίων ο χρόνος παραγραφής ξεκινάει από τον κατά τον Ποινικό Κώδικα οριζόμενο χρόνο. Ο πιο πάνω χρόνος παραγραφής αναστέλλεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Ποινικό Κώδικα.

Η εντολή του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού, Υπουργού ή Υφυπουργού προς υφιστάμενους ιεραρχικά δεν απαλλάσσει αυτούς από την ποινική τους ευθύνη σε καμία περίπτωση.

Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.

4. Αρμόδιο για την εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων σε πρώτο και τελευταίο βαθμό είναι, ως ανώτατο δικαστήριο, Ειδικό Δικαστήριο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από έξι μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και επτά μέλη του Αρείου Πάγου. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου κληρώνονται, μετά την άσκηση δίωξης, από τον Πρόεδρο της Βουλής σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής, μεταξύ των μελών των δύο ανώτατων αυτών δικαστηρίων, που έχουν διορισθεί ή προαχθεί στο βαθμό που κατέχουν πριν από την υποβολή

πρότασης για άσκηση δίωξης. Του Ειδικού Δικαστηρίου προεδρεύει ο ανώτερος σε βαθμό από τα μέλη του Αρείου Πάγου που κληρώθηκαν και μεταξύ ομοιόβαθμων ο αρχαιότερος.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Δικαστηρίου της παραγράφου αυτής λειτουργεί Δικαστικό Συμβούλιο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από δύο μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και τρία μέλη του Αρείου Πάγου. Τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι και μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου. Με απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου ορίζεται ένα από τα μέλη του που ανήκει στον Άρειο Πάγο ως ανακριτής. Η προδικασία λήγει με την έκδοση βουλεύματος.

Καθήκοντα εισαγγελέα στο Ειδικό Δικαστήριο και στο Δικαστικό Συμβούλιο της παραγράφου αυτής ασκεί μέλος της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου που κληρώνεται μαζί με τον αναπληρωτή του. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου ενώ το δεύτερο εδάφιο και για τον εισαγγελέα.

Σε περίπτωση παραπομπής προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου συμπαραπέμπονται και οι τυχόν συμμετοχοί, όπως νόμος ορίζει.

Αν για οποιονδήποτε άλλο λόγο, στον οποίο περιλαμβάνεται και η παραγραφή, δεν περατωθεί η διαδικασία που αφορά δίωξη κατά προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, η Βουλή μπορεί, ύστερα από αίτηση του ίδιου ή των κληρονόμων του, να συστήσει ειδική επιτροπή στην οποία μπορούν να μετέχουν και ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί για τον έλεγχο της κατηγορίας.

Άρθρο 87

1. Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία.
2. Οι δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με διατάξεις που έχουν τεθεί κατά κατάλυση του Συντάγματος.
3. Η επιθεώρηση των τακτικών δικαστών ενεργείται από δικαστές ανώτερου βαθμού καθώς και από τον Εισαγγελέα και τους Αντεισαγγελείς

του Αρείου Πάγου, των δε εισαγγελέων από αρεοπαγίτες και εισαγγελείς ανώτερου βαθμού, σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου.

4. Οι βαθμοί δικαιοδοσίας στα πολιτικά, ποινικά και διοικητικά δικαστήρια ουσίας, σε κάθε διαδικασία, πλην αυτής των ασφαλιστικών μέτρων, είναι πάντοτε δύο. Οι εφέσεις εκδικάζονται πάντοτε από πολυμελή δικαστήρια.

Άρθρο 90

1. Οι προαγωγές, τοποθετήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις και μετατάξεις των δικαστικών λειτουργών ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Αυτό συγκροτείται από τον πρόεδρο του οικείου ανώτατου δικαστηρίου και από μέλη του ίδιου δικαστηρίου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στο δικαστήριο αυτό, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης μετέχει και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, καθώς και δύο Αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας και της διοικητικής δικαιοσύνης μετέχει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας που υπηρετεί σε αυτά για τα θέματα που αφορούν τους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου μετέχει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας που υπηρετεί σε αυτό.

Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο μετέχουν χωρίς ψήφο και δύο δικαστικοί λειτουργοί του κλάδου στον οποίο αφορούν οι υπηρεσιακές μεταβολές, βαθμού τουλάχιστον εφέτη ή αντίστοιχου, που επιλέγονται με κλήρωση, όπως νόμος ορίζει.

Για τα θέματα της πρώτης υποπαραγράφου της παρούσας παραγράφου εκφράζουν εγγράφως και με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία την γνώμη τους οι δικηγορικοί σύλλογοι, αφού ενημερώσουν πλήρως και εγκαίρως τα μέλη τους για την ανάγκη έκφρασης γνώμης για δικαστικό λειτουργό. Η γνώμη αυτή εκφράζεται από δικηγορικούς συλλόγους, σε δικαστήρια της περιφέρειας των οποίων υπηρέτησαν κατά το προηγούμενο

χρονικό διάστημα οι δικαστικοί λειτουργοί, όπως ο νόμος ειδικότερα ορίζει.

2. Το συμβούλιο της παραγράφου 1 συγκροτείται με αυξημένη σύνθεση, όπως νόμος ορίζει, όταν κρίνει για προαγωγές στις θέσεις των συμβούλων της Επικρατείας, αρεοπαγιτών, αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου, συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Προέδρων Εφετών και Εισαγγελέων Εφετών, καθώς και για την επιλογή των μελών των Γενικών Επιτροπειών των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Κατά τα λοιπά ισχύουν και στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις της παραγράφου 1.

3. Αν ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαφωνεί με την κρίση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, μπορεί να παραπέμπει το ζήτημα στην ολομέλεια του οικείου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Δικαίωμα προσφυγής έχει και ο δικαστικός λειτουργός στον οποίον αφορά η κρίση, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας του οικείου ανώτατου δικαστηρίου ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου ισχύουν οι διατάξεις των εδαφίων τρία έως έξι της παραγράφου 1. Στην ολομέλεια του Αρείου Πάγου στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου μετέχουν μετά ψήφου και τα μέλη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

4. Οι αποφάσεις της ολομέλειας ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου για το ζήτημα που έχει παραπεμφθεί σε αυτήν, καθώς και οι αποφάσεις του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, με τις οποίες δεν διαφώνησε ο Υπουργός είναι γι' αυτόν υποχρεωτικές.

5. Οι προαγωγές στις θέσεις του προέδρου και του αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα **από διαδικασία ψηφοφορίας, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι δικαστικοί λειτουργοί α) των πολιτικών δικαστηρίων για τη θέση προέδρου, αντιπροέδρου και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, β) των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας για τις θέσεις προέδρου και αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, γ) του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις θέσεις προέδρου και αντιπροέδρου και γενικού επιτρόπου του και δ) των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για την θέση του γενικού επιτρόπου τους, όπως νόμος ορίζει. Οι υποψηφιότητες των ανωτέρω υποβάλλονται από μέλη του αντίστοιχου ανωτάτου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει.**

Υποψηφιότητα για την θέση εισαγγελέα του Αρείου Πάγου υποβάλλουν μόνον οι αντεισαγγελείς του, όπως νόμος ορίζει.

Υποψηφιότητα για την θέση του γενικού επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου υποβάλλεται από τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας, όπως νόμος ορίζει.

Υποψηφιότητα για την θέση του γενικού επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων υποβάλλεται από τα μέλη της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας και των προέδρων εφετών των διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.

Η προαγωγή για κάθε μία από τις θέσεις του προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ολοκληρώνεται έπειτα από κλήρωση μεταξύ των τριών πρώτων σε ψήφους υποψηφίων, η οποία διεξάγεται ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η προαγωγή για κάθε μια από τις θέσεις αντιπροέδρου των πιο πάνω ανωτάτων δικαστηρίων ολοκληρώνεται έπειτα από κλήρωση, η οποία διεξάγεται ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, μεταξύ των επικρατέστερων σε ψήφους, όπως νόμος ορίζει.

Η θητεία του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι τετραετής και δεν μπορεί να παρεκταθεί ακόμη και αν ο δικαστικός λειτουργός που κατέχει τη θέση δεν καταλαμβάνεται από το όριο ηλικίας. Ο τυχόν υπολειπόμενος μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας χρόνος λογίζεται ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, όπως νόμος ορίζει.

6. Οι αποφάσεις ή πράξεις κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου δεν προσβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Αθήνα, 12.11.2018

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΟΥΡΑΡΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ

ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥΠΟΥΛΟΣ